

Pol Timotiké kukmba viyaandén nyéngaa **Taale ani kundi ma vé**

Timoti dé Polale sékét nakurakmba jémbaa yambérékwa du wa. Wungamba wa Pol ani nyéngaa Timotiké viyaae kwayésatindén, dé véte yéku yapatémba male yaténdénngé. Timoti Jisaské yékunmba vékulakamuké katik saalakuké dé. Yate Jisas Kraiské kundi kwayéndékwa yapaté katik yaasékaké dé. Gotna kundi vékute wandékwa pulak dé ma yandu. Dat vakmi yaatatakate kaangél kwayékwa dunyanséké katik vékuké dé. Dé apamama yate Got dat kwayéndén jémbaa ma yandu.

Timoti yéku mawulé kuretékapuk yakwa dunyanséna waangété kundi katik vékuké dé. Wani baan kundi vékukwa du dakwana mawulé wa yaavan kutndékwa. Timoti ma Pol yakwa yapatékurkale vékute, yandén pulak yate, Jisaské yékunmba vékulakate, yéku mawulé vékute, nak du dakwaké néma mawulé yate, akwi vakmi ma yaatandu. Wunga yandu yé kun yaké yakwa. Naandén Pol.

1-2 Méné Timoti, ménéké wuné Pol ani nyéngaa viyaataka-wutékwa. Wuna kundi vékutake Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna nyaan pulak yatéménénga wa ménéké néma mawulé yawutékwa. Got wandéka wa wuné Krais Jisasna kundi kure yékwa du téwutékwa. Téte a déku

kundi kwayéwutékwa, déku kundi yé kun mba vékukwa du dakwa kulémawulé kéraae yé kun mba yatépéka-ndarénngé.

Nana aapa Got ménéké mawulé yate ménat yé kun yate, ménéké sémbéraa yate, yé ku mawulé kwayéte, nana Néman Du Krais Jisas wunga male yandu, méné yé kun mba yaté kaménengwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

Gotna kundi kwayémuké katik wup yaké nané

³ Talimba wuna gwaal waarranga maandéka bakamu yé ku mawulé vékute de Gorét waatakundarén. Yandarén pulak wuné yé ku mawulé vékute Gorét waatakuwutékwa. Waatakute ménéké vékulakate déku yé kavérékte gaan nyaa dale kundi bulwutékwa, ménéké.

⁴ Talimba méné yaasékaké yawutéka méné sémbéraa yate géraaménén. Géraaménénngé vékulakawutékwa. Yate wuné nakapuk méné véké wa néma mawulé yawutékwa. Nakapuk méné vétake wa yé ku mawulé vékute mawulé tawulé yakawutékwa. ⁵ Méné Gorké yé kun mba vékulakaménénga wa ménéké vékulakawutékwa. Talimba ména baambu léku yé Lois, lé yé ku mawulé vékute wa Gorké yé kun mba vékulakalén. Ména aasa Yunis waak yé ku mawulé vékute wa Gorké yé kun mba vékulakalén. Méné waak, bét vékulakan pulak, wa déké yé kun mba vékulakaménengwa. Wunga vékusékwutékwa.

⁶ Vékusékte wa ani kundi ménat wawutékwa: Talimba ména maakamba taamba taakawutéka wa Got ménat yé ku mawulé kwayéndén, déku jémbaa yaménénngé. Got kwayén

mawuléké vékulaka-pékatéte déku jémbaa yé kun mba yaté péka-kaménéngwa. Ménat wunga wawutékwa. ⁷ Got yéku mawulé tiyaandénngé, nané nana mawulé yé kun mba téndu apamama yate yaté kanangwa. Akwi muséké, du dakwaké waak, katik wup yaké nané. Du dakwaké néma mawulé yakanangwa. Nané kapéremusé yakapuk yamuké, wa nana sépé nana mawuléké kurkale yate yé kun mba yaté kanangwa. Wunga yaté nánénngé, wa Got nanat yéku mawulé tiyaandén.

⁸ Yéku mawulé ménat kwayéndénngé, méné wupnéketi yaké yambak. Kundi ma kwayéménék, nana Néman Duké. Dat kuk kwayéké yambak. Wuné Néman Duké yéku kundi kwayéwutéka kallik yandarénmba wa kalapusmba a rawutékwa. Wunat kuk kwayéké yambak. Got mayé apa kwayéndu méné apamama yate déku kundi ma kwayéménék. Kwayéte kalmu méné waak kaangél kurké méné kapuk? Wani kaangélké wup yaké yambak. ⁹ Got nanat wa yé kun yandén. Yé kun yandénngé, nané apapu apapu yé kun mba yaté péka-kanangwa. Nanat yé kun yatake nanat wa waandén, déku du ténanénngé. Yananén yéku jémbaat vétake dé nanat wunga yak kapuk? Yamba wa. Déku mawulémba nanéké vékulakate sémbéraa yate yé kun mba vête wa nanat baka yé kun yandén. Talimba Got wa wandén, Krais Jisas yaae nanat yé kun yandénngé. Ani képmáa yakapuk yandén sapak Got wandén, Krais Jisas nanat yé kun yandu nané déku du dakwa ténanénngé. ¹⁰ Talimba Got wunga

wandén. Wandéka wa Krais Jisas yaandén, nanat yékun yaké. Yaandéka nané dé vétake Got talimba wan kundiké wa vékuséknangwa. Krais Jisas yaae apamama yandénngé, nané kiyaae katik lambiyakngé nané. Dé yaae Gotna kundi wandénngé, nané déku kundi vékute apapu apapu yékunmba tépékaa-kanangwa. Wunga vékuséknangwa.

¹¹ Got wunat wa wandén, wuné déku kundi kure ye kwayéte déku jémbaaké det yakwasnyéwuténngé. ¹² Wandéka wunga yawutéka kapéremusé yandaka wa wuné kaangél kuruwutékwa. Gorké wa vékusékwutékwa. Dé wunat jémbaa tiyaandéka wa déku jémbaa yawutékwa. Yate déké yékunmba vékulakawutékwa. Dé wunéché yékunmba vérépékaa-kandékwa. Wunga vékusékwutékwa. Vékusékte déku jémbaa yamuké yamba wupnékéti yawutékwe wa. Déku jémbaa yatépéka-kawutékwa. Néman Du nakapuk yaandu wuné dé vété déku jémbaa yasékéyak-ngawutékwa.

¹³ Ménat yéku kundi wa wawutén. Apamama yate wani kundi kurkale ma vékuménék. Vékute wawutén pulak ma yaménék. Krais Jisasale nané nakurakmawulé yate a déku du ténangwa. Téte nané déké yékunmba vékulakate, du dakwaké néma mawulé yanangwa. Méné wunga yatéte déké yékunmba vékulaka-pékatéte deké néma mawulé ma yapékaménék. Wani kundi ma véku. Wani kundi yaasékaké yambak. ¹⁴ Gotna Yaamambi nana mawulémba randékwa, Rate wa nanat mayé apa tiyaandékwa. Méné déku mayé apa kéraae Gotna kundi yékunmba vékute wani yéku kundi némaamba du dakwat ma

kwayéménék. Kwayéte jéraawu ma yaménék, de wani kundi yaavan kurkapuk yamuké.

¹⁵ Esia provinsmba tékwa du dakwa de akwi wunat kuk kwayé-ndarén. Wani provinsmba tékwa du, Figelus ambét Hermogenes waak wunat kuk kwayémbérén. Wunga wa vékusékménéngwa. ¹⁶⁻¹⁷ De yan pulak, Onesiforus yamba yandékwe. Wuné kalapusmba rawutéka dé Rommba saambake wunéké waake waake kukmba véndén wuné. Wunat kuk yamba kwayéndékwe wa. Wuné vétake késépéri apu yaae wunale yatéte yéku kundi wandéka wuna mawulé yékunmba tén. ¹⁸ Néman Du déku kémngé yékunmba véndu, wa de yékunmba yatékandakwa. Wunga mawulé yawutékwa. Talimba Efesusmba yaréte, késépéri apu dé Gotna du dakwaké vékulakate yéku jémbaa yandén. Wunga wa vékusékménéngwa. Néman Du yaaké yakwa nyaa dé Onesiforuské yékunmba véte dat yéku yakandékwa. Wunga mawulé yawutékwa.

2

Méné Krais Jisasna waariyakwa du pulak ma yékunmba yatéménék

¹ Wuna nyaan pulak tékwa du Timoti, méné ma véku. Krais Jisas nanéké sémbéraa yate nanat yéku yandéka wa dale nakurakmawulé yate yaténangwa. Méné wunga yatéte ma apamama yaménék. ² Talimba némaamba duna ménimba téte yéku kundi kwayéwutén. Kwayéwutéka vékuménén wani kundi yéku mawulé vékukwa duwat ma kwayéménék. Kwayéménu de ména

kundi kurkasale vékute nak du dakwat kurkale yakwasnyé-kandakwa.

³ Waariyakwa du apamama yate tékwa pulak, ma apamama yate téménék. Méné Krais Jisasna yéku du téte, apamama yate, de ménat yaavan kutmuké, katik wup yaké méné. Méné nanale sékét ma kaangél kutménék. Kaangél kutmuké wup yaké yambak, méné.

⁴ Ani gwaaménja kundi kupuk ma véku. Waariyakwa du waariyaké yate déku néma duna kundi vékuké mawulé yandékwa. Mawulé yate déku néma duna kundi vékute wa dé waariyandakwa jémbaa male yandékwa. Késpulak nakpulak jémbaa yamba yandékwe wa.

⁵ Taale du nak pétémuké apakundi vékukandékwa. Vékutake dele péte ye det taalékératake dé taale ye yéku musé kéraakandékwa. Deku apakundi vékukapuk yamunaae, wa wani yéku musé katik kéraaké dé. ⁶ Taale du nak déku yaawimba néma jémbaa yakandékwa. Yate kakému yaanantake kukmba dé némaamba kakému kéraakandékwa. ⁷ Wani gwaaménja kundi kupukngé ma vékulaka. Vékulakaménu Néman Du yéku mawulé kwayéndu méné akwi kundiké kurkale vékusék-ngaménéngwa.

⁸ Wuné Gotna kundi kwayéte wa Jisas Kraiské wa wawutékwa. Dé nana gwaal waarranga maandéka bakamu Devitna kembä wa téndén. Dé kiyaandéka Got wandéka wa nakapuk taa-male waarrapndén. Waarape randékwa. Méné déké ma vékulakaménék. ⁹ Wuné Gotna kundi kwayéwutéka wa wunat baangwit gindarén,

kapéremusé yakwa duwat gindakwa pulak. Wunat giye kalapusmba kusola-takandarén. Gotna kundit yamba gindakwe wa. Baka randékwa.

10 De wunat kapéremusé yandaka kaangél kutte wuné wup yamba yawutékwe wa. Got du dakwat wa waandén, de déku du dakwa téndarénngé. Got det waak yékun yandu de Krais Jisaské yékunmba vékulakate kulémawulé kéraae dale apapu apapu yékunmba rapéka-kandakwa. Wunga mawulé yawutékwa. Yate deké vékulakate wa kaangél kutte apamama yate yatéwutékwa.

11 Némaamba du dakwa Krais Jisaské ani kundi wandakwa. Ani yéku kundiké anga wanangwa, “Yi, an wanana wa.”

Dé kiyaan pulak, nané dale kiyaamunaae, kukmba dale apapu apapu yékunmba rapéka-kanangwa.

12 Apamama yate, déku jémbaa yaamunaae, wa kukmba nané dale néma du rate nak du dakwaké yékunmba vékanangwa.

Nané anga wamunaae, “Dé yamba véséknangwe wa.” Wunga wanunu, wa dé nanéké anga wakandékwa, “Wuné de yamba vésékwutékwe wa.” Naakandékwa.

13 Dé wandékwa pulak yandékwa. Nané wanangwa pulak yakapuk yamunaananu, wa dé apapu wandékwa pulak yakandékwa.

Krais Jisasna wani kundiké anga wanangwa, “Yi, wan wanana wa.” Naanangwa.

Yéku jémbaa yakwa duké Got mawulé yakandékwa

¹⁴ Méné Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat wani kundi ma kwayéménék. Kwayéménéu de wani kundiké katik yékéyaak yaké daré. Guné Gotna ménimba wa téngunéngwa. Téte det anga ma waménék, “Guné Gotna ménimba téte, kundi bulte, késpulak nakpulak kundiké katik waaruké guné.” Wunga ma waménék. Du dakwa waarundaru deku mawulé yé kunmba katik téké dé. Nak du dakwa waarundakwa kundi vékundaru deku mawulé yékéyaak yakandékwa.

¹⁵ Méné Gotna ménimba yatéte yéku jémbaa yate, Got ména jémbaa véte ménéké yéku mawulé yandénngé, wa méné néma jémbaa ma yatépékaménék. Yate det Gotna kundiké kurkale ma yakwasnyéménék. Déku kundi yé kunmba vékundarénngé, det kurkale ma waménék. Yate déku ménimba yatéte yaménén jémbaaké katik nékéti yaké méné. ¹⁶ Du ras Gorké vékulakakapuk yate wa baka kundiké wandakwa. Wunga wandaka nak du dakwa deku kundi vékute wa Gorké kuk kwayéndakwa. Méné deku kundi vékuké yambak. ¹⁷ Makalkéri waasé némaan yate duna sépé yaavan kurkandékwa. Deku kundi waasé yakwa pulak némaan yandu nak du dakwa vékundaru, wa wani kundi deku mawulé yaavan kurkandékwa. Himeneus ambét Filetus bét wani kundi wa kwayé-imbérékwa. ¹⁸ Du kwaami viyaaké vi vaanéndaka baka yékwa pulak, bét yéku kundiké vaanémbérén. Vaanétake bét papukundi wa wambérékwa. Anga wambérékwa, “Nané kulémawulé kéraae wa taamale wa arapnanén. Waarape kukmba

kiyaae nakapuk katik taamale waarpké nané.” Naate paapu wa yambérékwa. Paapu yambéréka Néman Duna jémbaamba yaalan du dakwa ras wani kundi vékute, Gotna kundi yamba yékunmba vékundakwe wa.

¹⁹ Gotna du dakwa wani kundi katik vékuké daré. Nak du Gotna du dakwana mawulé katik yaavan kurké daré. Gotna du dakwa taawutakandarén kwaatmu pulak yékunmba tékandakwa. Nak du wani kwaatmu katik pélké daré. Ani kundi du nak wa viyaatakandén Gotna nyéngaamba: Néman Du wa vékusékndékwa, déku jémbaamba yaalan du dakwaké, déku jémbaamba yaalakapuk yan du dakwaké waak. Nak du waak anga viyaatakandén: Néman Duna jémbaamba yaalan du dakwa kapérandi mawulé ma yaasékandarék. Wunga viyaatakandén.

²⁰ Ani gwaaménja kundi ma véku. Késpulak nakpulak dis wa taakandarén néma gaamba. Dis ras gol matut yandarén. Ras silva matut yandarén. Néma yéwaa kwayétake wa wani yéku laku dis yandarén. Ras yéwaa kwayékapuk yate wa miyémba taandarén. Ras képmaat yandarén. Yéku dismba yéku kakému taakandakwa. Ras dismba baka musé taakandakwa. ²¹ Du dakwa kapérandi mawulé yaasékatake yéku mawulé vékumunaae, wa de yéku kakému taaka-ndarén dis pulak wa rakandakwa. De deku Néman Du Gotna du dakwa rate, déku jémbaa yaké mawulé yate, déku kundiké wa kaavéréndakwa. Kaavéréte dé wandu wa déku jémbaa yékunmba yakandakwa.

22 Biyaku du dakwa yakwa pulak kapérandi mawulé yaké yambak. Méné yéku mawulé vékute ma kurkale yaréménék. Méné Gorké ma yé kun mba vékulaka-pékatéménék. Méné du dakwaké néma mawulé ma yaménék. Méné nak duwale wa arumbak. Ma yé kun mba yaréménék. Du ras yéku mawulé vékute wa Néman Duwat waatakundakwa, det yé kun yandu de wunga yé kun mba yarémuké. Yandakwa pulak, wunga ma yaménék. **23** Du ras waangété yate kundi gwaamba gwaamba bulndakwa. Bulte kukmba waaru waariyandakwa. Méné dele bulké yambak.

24 Néman Duna jémbaa yakwa du katik waaru waariyaké dé. Dé yéku mawulé vékute nak du dakwat yé kun yakandékwa. Dé Gotna jémbaaké du dakwat kurkale yakwasnyé-kandékwa. **25-26** Du dakwa ras déku kundi vékukapuk yamunaandaru wa dé det yakélak wakandékwa, déku kundi vékundarénnngé. Det katik rakarka yate wa aruké dé. Talimba Satan baangwi yaasnyétake déku baangwimba wa de kutndén. Det kure wandéka wa déku kapérandi mawulé vékute déku kundi yékundakwa. Kalmu Got det yé kun yandu kapérandi mawulé yaasékatake wa ambule Gotna kundi vékuké daré kapuk? Kalmu Gotna kundi vékute kulémawulé kéraae Satan yaasékatake yaange ye yé kun mba yatéké daré kapuk? Néman Duna jémbaa yakwa du, méné wani muséké vékulakate nak du wat ma yakélak kundi kwayéménék.

3

Sésékuk sékéyak yaaké yakwa sapak némaamba kapérandi musé yakandakwa

¹ Sésékuk sékéyakmba yaaké yakwa sapak kapérandi musé yaandu du dakwa kaangél kurkandakwa. Méné ani kapérandi muséké vékuménénngé mawulé yawutékwa. ² Du deku sépéché, deku yéwaaké male vékulaka-kandakwa. Vékulakate nak duwat katik kwayéké daré. De dusék yate deku yé male kavérékte nak duwat, Gorét waak waarukandakwa. Deku aasa aapana kundi katik vékuké daré. Nak du det yékun yandaru de wani duké yéku mawulé katik yaké daré. De Gotna kundi katik vékuké daré. ³ Deku kémngé katik mawulé yaké daré. De rakarka yate, nak du dakwale kurkale katik téké daré. De papukundi wakandakwa nak du dakwaké. De kapérandi mawulé vékute kapérandi musé yakandakwa. De apamama yate nak du dakwat viyaakandakwa. Yéku mawulé vékukwa akwi du dakwaké kalik yakandakwa. ⁴ Deku du dakwa maamat kwayékandakwa. De kurkale vékulakakapuk yate, mawulé yandakwa pulak bari yakandakwa. Yate anga wakandakwa, “Nanékét nané néma du a ténangwa.” Naakandakwa. De Gorké kalik yate késpulak nakpulak kapérandi muséké mawulé yakandakwa. ⁵ Paapu yandaru nak du dakwa det véte deké anga wakandakwa, “De Gotna kundi vékute yékunmba wa téndakwa.” Wunga wandaru de Gotna mayé apat kuk kwayéte paapu yakandakwa. Wani kapérandi musé yakwa duké kuk ma kwayéménu.

6 Wani du ras paapu yate, paakute, wa deku kundi yéku mawulé vékukapuk yakwa dakwasat wandakwa. Wandaka wa wani dakwasé deku kundi vékundakwa. Talimba wani dakwasé kapéremusé wa yandarén. Yatake wani kapéremuséké vékulakate sémbéraa yandaka deku mawulé yamba yékunmba te wa. Yate wa deku mawulémba vékulakate késpulak nakpulak kundi vékuké wa mawulé yandakwa.

7 Yate wa Gotna kundi vékusékngé yapatindakwa. Wunga yate wa wani duna kundi vékundakwa. **8** Talimba du vétik Janes ambét Jambres nana gwaal waaranga maandéka bakamu Mosesna kundit kuk kwayémbérén. Mosesna kundit kuk kwayémbérén pulak, wani dakwat wakwa du wa de yéku kundit kuk kwayéndakwa. Kwayéndaka deku mawulé kapére ye téndéka wa paapu yate anga wandakwa, “Nané yéku kundi yékunmba vékunangwa.” Wunga wate yamba yékunmba vékulakandakwe wa. Deku jémbaa bari késkandékwa. **9** Talimba Janes ambét Jambreské du ras anga wandarén, “Kapérandi mawulé vékute wa bét waangété jémbaa yambérékwa.” Wunga watake bérku kundi nakapuk yamba vékundakwe wa. Bérku jémbaa késén pulak, wa wani duna jémbaa bari késkandékwa. Akwi du dakwa deku jémbaa véte anga wakandakwa, “Wan kapérandi mawulé vékute wa waangété jémbaa yandakwa.” Naate deku kundi nakapuk katik vékuké daré.

*Méné apamama yate Gotna kundi ma kurkale
vékupékaaté-ménék*

10 Méné wunga yaké yambak. Méné wunale yeýé yaayatéte jémbaa yawutéka wa véménén. Wuné det yéku kundi kwayéwutéka wa vékuménén. Wuné Gorké yéku jémbaa ras waak yaké mawulé yawutéka wa vékusékménéngwa. Gorké yé kun mba vékulakate, du dakwaké néma mawulé yate det yé kun yawutéka wa véménén. Wuné apamama yate Gotna kundi yaasékakapuk yate yé kun mba téwutéka wa véménén. **11** De wunat kapérandi musé yandaka wuné kaangél kuruwutéka wa véménén. Talimba wuné Antiok, Aikoniam, Listramba waak yaréwutéka wunat néma ñamba kapérandi musé yandaka néma kaangél kuruwutéka wa vékusékménéngwa. Wunat wunga yandaka Néman Du wunat yé kun yandéka wa yé kun mba téwutén. **12** Krais Jisasale nakurakmawulé yate tékwa akwi du dakwat déku maama yaavan kurkandakwa. **13** Kapérandi musé yakwa du dakwa, paapu yakwa du dakwa waak kapérandi musé yatépéka-kandakwa. Yate kapérandi musé ras waak yakandakwa. Yate papukundi wandaru nak du dakwa deku kundi vékundaru deku mawulé kapére yaké yakwa. Yandu papukundi wakwa du dakwana mawulé waak kapére yaké yakwa.

14 Méné yaténdakwa pulak yatéké yambak. Talimba nané ménat yéku kundi yakwasnyénanga yé kun mba wa vékuménén. Nané wani yéku kundi yakwasnyan du dakwa wa vékusékménéngwa. Vékusékte yakwasnyénanén kundi yé kun mba ma vékuté-pékaaménék. Wani kundi yaasékaké yambak. **15** Méné nyambalé yaréménéngwa

du dakwa ménat yakwasnyéndarén, Gotna nyéngaamba talimba viyaatakandarén kundiké. Yakwasnyéndaka wa wani kundi taale kulékulé yé kunmba vékuménén. Bulaa waak wani kundi méné a yé kunmba vékutéménéngwa. Du dakwa wani kundi yé kunmba vékute wa kulémawulé kéraakandakwa. Kulémawulé kéraae wa Krais Jisaské yé kunmba vékulaka-kandakwa. Déké yé kunmba vékulakandaru Got det yé kun yandu wa de yé kunmba rapéka-kandakwa apapu apapu. Wunga wa vékusékménéngwa. ¹⁶ Talimba Gotna Yaamambi wandéka wa Gotna kundi viyaatakandarén déku nyéngaamba. Nané wani yéku kundi vékumunaae, wa Gotna kundi vékute, yanangwa kapéremuséké vékusékte, kapérandi mawulé yaasékatake yéku mawulé vékumuké vékusékte, yéku musé male yamuké vékute, wunga vékusék-nganangwa. ¹⁷ Nané Gotna du wani yéku kundi kurkale vékwe apamama yate kurkale vékusék naate, wa akwi yéku jémbaa yakanangwa.

4

Méné Gotna kundi kurkale ma kwayéméné

¹ Kukmba Krais Jisas waambule yaae kot yéku kwa néma du rate akwi du dakwana jémbaa vékandékwa. Vétake yandarén jémbaaké kundi bulkandékwa. Dé yaae néma du rate véké yandékwangé wa vékulakawutékwa. Vékulakate bulaa Gotna ménimba, Krais Jisasna ménimba téte a ménat wawutékwa, yaména jémbaaké. ² Anga wawutékwa: Akwi nyaa Gotna

kundi ma kwayéménék. De vékumuké kalik yandakwa nyaa, vékuké mawulé yandakwa nyaa waak ma kwayéménék. De kapérandi mawulé yandaru méné det némaanmba ma waménék, wani kapéremusé yaasékandarénngé. Det yéku kundi ma kwayéménék, deku mawulé yé kunmba téndénngé. Méné wani jémbaa yaasékaké yambakate. De ména kundi vékukapuk yandaru méné det waaruké yambak. Yate det yéku kundi nakapuk ma kwayéménék.

³ Kukmba du dakwa deku kapérandi mawulé male vékukandakwa. Vékute kulé kundi vékuké mawulé yate, wani kapérandi kundi yakwasnyékwa duké waakngandakwa. Waake vétake, dele yeýé yaayatéte deku kapérandi kundi male vékukandakwa. Gotna kundi vékumuké kalik yakandakwa. ⁴ Yate Gotna kundi yaasékatake deku gwaal waarranga maandéka bakamuna sarésqpé male vékukandakwa. ⁵ Méné apapu yéku mawulé ma vékuménék. Kapérandi mawulé vékundakwa pulak, vékuké yambak. De ménéké kalik yate ménat yaavan kutndaru kaangél kurké yaménéngwanngé vékulaka vékulaka naaké yambakate. Yéku kundi male ma kwayéménék Krais Jisaské. Kwayéte Got ménat kwayéndén jémbaa kurkale ma yaménék.

Wuna jémbaa a késkandékwa

⁶ Wuné wuna jémbaa bari yasékéyakngawutékwa. De bari wunat viyaakan-dakwa. Viyaandaru wuna nyéki vaakundu kiyaakawutékwa. Kiyaee ani képmáa yaasékatake yékawutékwa. ⁷ Du nak dele

pétépétré ye, det taalékéramuké apamama ye pétékandékwa. Wuné pétékwa du pulak apamama yawutén. Ye wa Gotna jémbaa yawutén. Got wunat tiyaandén jémbaa wa yasékéyakwutén. Gotna kundi yé kunmba vékuwutékwa. Déku kundi yamba yaasékawutékwe wa. ⁸ Yawuténngé Néman Du wunat yé kun yakandékwa. Waambule yaanda nyaa dé kot vékukwa néma du rate akwi du dakwa yan jémbaaké kundi bulkandékwa. Bulte wunat anga wakandékwa, “Méné yéku musé yan du wa.” Naatake wa yéku musé tiyaa-kandékwa. Yawutén jémbaa vétake wa wunat tiyaakandékwa. Wunat male katik tiyaaké dé. Dé bari yaamuké mawulé yate kaavérékwate yakwa du dakwat waak, kwayékandékwa.

Pol déku kundi bulsékéyakndékwa

⁹ Méné bari ma mayé apa ye yaa, wuné véké. ¹⁰ Wuné kapmang yaréte, wa méné yaaménénngé mawulé yawutékwa. Demas ani képmaamba tékwa muséké néma mawulé yate, wa wuné yaasékatake yéndén, Tesalonaikat. Kresens Galesia provinsét yén. Yéndéka Taitus Dalnesia distrikét yéndéka wuné kapmang yarékwa. ¹¹ Luk male wunale sékét yarékwa. Méné yaaké yate Mak ma we kure yaa. Dé yaae wunale sékét jémbaa yatiyakandékwa. ¹² Tikikus wunale yamba yaréndékwe wa. Wawutéka dé wa yén Efesusét.

¹³ Méné yaaké yate, yépmáa yandéka saawuwe yatéwutékwa saket ma kéraae kure yaaménék. Wani saket Troasmba wa taakawutén. Wani

gaayé du nak déku yé Karpus, wa wani saket kure yarékwa. Wuna nyéngaa waak ma kéraaménék. Talimba meme sépémba kururéndaka nyéngaa pulak yandéka wa wani sépémba kundi viyaatakandarén. Viyaatakandaka ras wa kéraawutén. Wani kundi viyaatakandarén sépé, wuna nyéngaa waak, kéræe ma kure yaaménék.

¹⁴ Bras matumba sékwa du, déku yé Aleksander dé wunat asa kapérandi musé wa yandén. Yandén kapérandi muséké kukmba Got dat yakata-kandékwa. ¹⁵ Méné waak, wani du ménat kapérandi musé yamuké, ma jéraawu yaménék. Jéraawu yakapuk yaménu dé yaae ménat yaavan kurkandékwa. Késépéri apu wuné Krais Jisaské kundi kwayéwutéka dé apamama yate wani kundi kuk kwayéndén.

¹⁶ Taale wuné Rom dunyanséna ménimba téwutéka Romna néma duwat wunéké wandaka du nak wunale sekét yamba téte bulndékwe wa. De akwi wuné yaasékatake yaange yéndarén. Yéndaka wa Gorét waatakuwutén, wani kapérandi musé det yakatakapuk yamuké. ¹⁷ Néman Du Krais Jisas wunale sekét randéka wa wuné kundi kwayéwutén. Dé randéka wa wuna mawulé apamama yandéka wup yakapuk yate Gotna kundi akwi kwayéwutén. Nak gaayé dunyan, Rom dunyansé waak wamba téndarén. Wuna gaayé Juda du dakwa wamba yamba téndakwe. Nak gaayé du dakwa wamba téte wa kwayéwutén kundi vékundarén. Vékute wuna kundi yamba yaaséka-ndakwe. Wa kéraandarén. Yate wunat yaavan kutte yamba

viyaandékdakwe wa. Yandaka wuné yékunmba yatéwutékwa. ¹⁸ Néman Du wunat yékun yate, de wunat yaavan kutmuké kalik yandékwa. Yate wunat yékun yandu wuné waare déku gaayé saambak-ngawutékwa. Wunga vékusékwutékwa. Déku gaayémba dé néma du rate wa déku du dakwaké yékunmba véndékwa. Wuné déku yé apapu kavéréknngé mawulé yawutékwa.

¹⁹ Kundi ras waak wakawutékwa. Prisila ambét Akwilat anga ma waménék, “Pol bénéké mawulé tawulé yandékwa.” Naaménék. Wunga watake Onesiforusna gaamba yarékwa du dakwat waak wunga ma waménék. ²⁰ Erastus dé Korinmba yaréndékwa. Talimba baat yandéka Trofimus Miletusmba yaréndéka wa dé wamba yaasékatake yewutén. Dé waak wunale yamba yaréndékwe wa. Méné bari ma mayé apa ye yaa. ²¹ Méné taale yaaménumbut maas viyaakwa sékét kukmba yaandék. Wunga mawulé yawutékwa.

Yubulus, Pudens, Linus, taakwa nak léku yé Klodia, Krais Jisasna jémbaamba yaale ani gaayémba tékwa du dakwa de akwi ménéké mawulé tawulé yandakwa. Yate wunat wandaka a bulaa deku kundi ménat kwayewutékwa.

²² Néman Du ménale randu ména mawulé yékunmba tékandékwa. Néman Du gunéké sémbéraa yate gunat yékun yandénngé wa dat waatakuwutékwa.

Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

**Gotna Kundi
The New Testament in the Wosara-Kamu Dialect of
the Ambulas Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Ambulas (Wosera) long
Niugini**

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ambulas (Wosera) (Wosera-Kamu dialect of Ambulas)

Dialect: Wosera-Kamu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 31 Aug 2023

642fc614-c768-54bd-ae38-31184977f6f6